

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА

20. септембар 2017. год.

Београд

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 161. Пословника Народне скупштине, на **Предлог закона о основама система васпитања и образовања**, подносим амандмане:

А М А Н Д М А Н I

У Предлогу закона о основама система васпитања и образовања, у члану 8, ставу 1, после тачке 18) додаје се тачка 18а), која гласи:

”18а) уједначавање шанси за животни успех свих грађана Србије.”

Образложење

Једна од најважнијих улога држава јесте да уједначава шансе грађана на животни успех. У вртиће тешко улазе баш деца најсиромашнијих родитеља, а школовање има просечне месечне трошкове који представљају оптерећење и за родитеље средње класе, а камоли социјално угрожене породице. Осим тога, садашњи систем предшколског васпитања ствара системске основе друштвене неједнакости, које се огледају у различитим животним успесима. Што сте сиромашнији, вашој деци је све теже да стекну одговарајуће образовање и једнакост шанси у животу.

Отуда прешколско образовање мора бити доступно свим грађанима тако да се његови трошкови покривају из буџета републике и локалних самоуправа. Република и локалне самоуправе имају обавезу да део својих буџетских средстава издвоје на инвестициона улагања у предшколску инфраструктуру, упис деце у обданишта и покривање трошкова школовања сваког детета који похађа школу.”

А М А Н Д М А Н II

У члану 16, став 1. мења се и гласи:

”Надзор над применом овог закона врши Министарство, које у складу са политиком Владе Србије и овим законом утврђује образовну политику у републици.”

Образложење

Овим амандманом се подвлачи да Министарство може искључиво да утврђује и надзире образовни процес, те да контролише да ли је све обављено по закону. Мешање у процес избора диркетора школа, што се предлаже чланом 123. овог закона, није прихватљиво.

А М А Н Д М А Н III

У члану 31, став 2, после тачке 9), додаје се тачка 9а), која гласи:

”9а) води евиденцију о изреченим казнама суспензија ученика и о стручном педагошком-психолошком раду ученика за време трајања удаљављања са наставе.”

Образложење

У овом члану се обавезује одговорно лице унутар школске управе да води евиденцију о привременој суспензији ученика. Овај члан уводи се због усклађивања са институтом суспензије ученика, који се уводи амандманом на члан 86а.

А М А Н Д М А Н IV

У члану 63, после става 1. додаје се став 2, који гласи:

”Република и органи локалне самоуправе имају обавезу да покрију финансирање уџбеника за ученике свих основних школа из републичког, односно буџета градова и једница локалне самоуправе.”

Образложење

Образовање је право сваког детета. Цена школских уџбеника данас у неким градовима дотиже 17.000 динара. Заједно са осталим обавезним трошковима школовања, ови трошкови постају неподношљиви за домаћинства са просечним зарадама. Предлажем да трошак финансирања уџбеника отуда падне на буџет републике, одн. града и општина.

А М А Н Д М А Н V

После члана 85, додаје се наслов и члан 85а, који гласи:

”Обавештавање родитеља

Члан 85а

„Школаска управа је обавезна да родитеље, хранитеље, старатеље и сва друга лице које старају о детету обавештава без одлагања о околностима васпитно-дисциплинске одговорности ученика, а најкасније даном сазнања о том случају.

Сваки позив се упућује обавезно и писменим путем препорученом поштиљком, у виду обавештења, који садржи основне податке о самом догађају, који се односи на васпитно-дисциплинску одговорност ученика.

Први позив упућује наставник разредне наставе или разредни старешина. Ако нема одговора након пет (5) радних дана, родитељу се упућује нови позив/обавештење, који потписује стручна служба установе, са навођењем и дана првог позива на који није одговорено.

Трећи позив након додатног рока од нових пет (5) радних дана може упутити директор установе, са обавештењем родитељу да ће о околностима случаја и нејављању родитеља бити обавештен и орган старатељства.

Ако ни након трећег позива родитељу изостане комуникација са родитељима, старатељима или других лица из става 1. овог члана, директор по службеној дужности обавештава о случају орган старатељства, водећи овај случај као занемаривање детета.

Наступање непредвиђених околности, на које родитељ није могао да утиче ни улагањем своје дужне пажње (болест, незгода и др), могу оправдати његово неодазивање позивима установе, ако су достављени благовремено.

У случају тежег прекршаја дисциплине, или инцидента који се квалификује као трећи степен насиља, у складу са Општим и Посебним протоколом о заштити деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања, позив родитељу упућује директор установе.”

Образложење

Овај амандман прописује обавештавање и укључивање родитеља у процес сузбијања насиља. Сматрам да је неопходно да родитељи од самог почетка буду укључени у процес сузбијања вршњачког насиља, јер они могу највише да допринесу проналажењу позитивних решења.

(Текст амандмана преузет је из ”Алексиног закона.”)

А М А Н Д М А Н VI

У члану 86. став 1, мења се и гласи:

”За повреду обавезе, односно забране прописане овим законом, могу да се изрекну мере, и то:

1) за лакшу повреду обавеза ученика, васпитна мера – опомена, укор одељењског старешине или укор одељењског већа, на основу изјашњавања наставника који остварују наставу у одељењу ученика, у складу са општим актом школе;

2) за тежу повреду обавеза ученика, васпитно-дисциплинска мера – укор директора и укор наставничког већа, а за ученика средње школе и искључење ученика из школе, односно школе са домом; суспензија ученика (удаљавање са наставе у одређеном трајању)

3) за учињену повреду забране из чл. 110–112. овог закона, васпитно-дисциплинска мера:

(1) укор директора или укор наставничког већа;

(2) премештај ученика од петог до осмог разреда у другу основну школу на основу одлуке наставничког већа, уз сагласност школе у коју прелази, а уз обавештавање родитеља односно другог законског заступника; премештај ученика без обзира на разред у другу основну школу, ако је ученик по основу суспензије био суспендован 30 радних дана, без сагласности родитеља.

(3) за ученика средње школе – искључење ученика из школе, односно школе са домом.”

Образложење

Овај амандман треба гледати као део скупа мера за сузбијање вршњачког насиља. Амандманом се уводи суспензија ученика као ефикасно средство по коме се насилни ученици удаљавају из наставе за одређено време. Ово је важна мера, јер закон предвиђа најоштрије казне за насилне ученике а да они све време похађају наставу, што цело окружење чини нестабилним док проблем траје. Суспензијом се окружење стабилизује, што омогућава надлежнима да ефикасније реше проблем.

А М А Н Д М А Н VII

После члана 86, додаје се нови члан 86а, који гласи:

”Суспензија ученика

Члан 86а

Ученик може бити суспендован, одн. удаљен са наставе, у одређеном временском трајању, прописано овим законом.

Одлуку о суспензији доноси директор на основу препоруке Тима за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања а након спроведеног васпитно-дисциплинског поступка. Директор може донети одлуку о удаљењу ученика и без препоруке наведеног тима, ако околности случаја то захтевају, а посебно ако даље одлагање може довести до даље или веће штете, опасности или ризика по безбедност других ученика.

О одлуци, а посебно о времену почетка и завршетка казне суспензије се обавештава надлежна Школска управа.

Образац одлуке о суспензији прописује надлежно министарство.

Суспензија се изриче у случају тежих повреда обавеза ученика, понављања тежих повреда ученика, као и за учиљену повреду забране из чл. 110-112. овог закона, и у свакој другој ситуацији када присуство ученика представља безбедносни или психолошки ризик по друге ученике.

Прва суспензија може бити одређена у трајању од најмање три (3) радна дана, а највише пет (5) радних дана.

Свака наредна суспензија може износити до пет (5) радних дана, при чему се баговремено о продужавању суспензије обавештава надлежна школска управа. Ученик може бити суспендован највише 45 радних дана у току школске године, након чега се упућује на разредни испит.

Стручна служба установе израђује програм рада са учеником који је удаљен са наставе, који ће се одвијати у току његовог одсуства са наставе.

По повратку ученика у васпитно образовну установу, за њега се сачињава посебан програм реинтеграције и надокнаде.

У случају да се ученик не врати након истека казне суспензије у установу, родитељи су дужни да се о томе изјасне у року од два дана од последњег дана суспензије.

Уколико се родитељи не изјасне и околности из претходног става установа је обавезна да и наведеним околностима обавести орган старатељства.

Ученик који је удаљен са наставе 30 или више дана пребацује се у другу школску установу по сили закона без обавезе прибављања сагласности од стране родитеља ученика.

У станова је дужна да обавести орган старатељства, када је удаљавање ученика трајало 30 или више дана. Установа може обавестити орган старатељства и раније, ако сматра да би даље одлагање представљало опасност или ризик по друге ученике или тог ученика. Орган старатељства, уз сарадњу родитеља и установе, у обе наведене ситуације, израђује индивидуални план рада за тог ученика.”

Образложење

Овај амандман поднет је ради усаглашавања и допуна амандмана на чланове 31, 86. и 86а. (Текст амандмана преузет је из ”Алексиног закона.”)

А М А Н Д М А Н VIII

После члана 86а, додаје се наслов и члан 86б, који гласи:

”Споразум о понашању

Члан 86б

Ученику се одлаже примена васпитних мера предвиђених у члану 86. за лакше повреде обавеза ученика, ако уз сагласност родитеља, уз помоћ и подршку стручне службе установе, са установом закључи споразум о понашању.

Уговор о понашању представља писани документ, слободне форме, којим се ученик обавезује да ће уз помоћ родитеља, наставника и стручне службе, као и своје вршљачке групе кориговати своје понашање у одређеном временском периоду (и то посебно, али не и искључиво, ако престане да бежи са часова, почне да поштује правила понашања у школи, поштује наставнике и друге запослене у школи).

Споразум потписују родитељ, старатељ, хранитељ или друго лице које обавља улогу родитеља (васпитачи др.), сам ученик, представник стручне службе установе, а по потреби и директор, водитељ случаја (ако се ученик налази у надлежности органа старатељства као лице без родитељског старања) и друга лица надлежна за праћење његовог даљег развоја и рада.

Непоштовање одредаба споразума о понашању, након протекла времена предвиђеног у уговору, повлачи за собом примену одложене а већ предвиђене васпитна мера, ако се оцени да је то целисходно.”

Образложење

Споразум о понашању представља ”поступак систематске контроле неприлагођеног или насилничког понашања према вршњацима, уз примену договореног система праћења, подршке, награђивања пожељног понашања и примену последица.” Основно полазиште овог механизма је да се свако понашање може променити набоље и да је промена у том смислу процес који стално траје. На овај начин може се, код једног дела ученика, обесхрабрити склоност ка девијантном и увредљивом понашању.

Студије показују да је уговор најефикаснији у ситуацијама када је дошло до насиља првог степена (које се карактерише као лакша повреда обавеза ученика); те да његова, иако слободна али ипак форма уговора и свечаног обећања, коју узимају на знање и одрасли, психолошки позитивно делује на ученика. Управо зато споразум о понашању потписују и ученик, родитељ и педагог, а могуће је чак и директор. Тиме се степен његове одговорности за одржавање обећања повећава, као и сазнање о томе колико особа може бити разочарана неиспуњењем одредаба споразума. На овај начин се и родитељ више повезује са школом и успоставља приснији однос са установом. Уговори о понашању могу бити и обавезујућег карактера, но ми то овде не заговарамо.”

(Текст амандмана и образложење преузети су из ”Алексиног закона.”)

А М А Н Д М А Н И Х

У члану 113, после ст. 1, додаје се став 2, који гласе:

”Забрана страначког деловања и организовања се посебно односи на државне функционере и службенике, као и народне посланике, председника Републике, судије Уставног суда, чланови Владе, судије, јавни тужиоци, заменици јавних тужилаца и друга лица која на функцију бира Народна

скупштина или поставља Влада и лица која према посебним прописима имају положај функционера.”

Образложење

Страначки лидери и чланови странака су често као државни и локални функционери злоупотребљавали школске просторије за страначко деловање. Овим амандманом се то деловање забрањује.

А М А Н Д М А Н Х

Члан 114. мења се и гласи:

”Установа има органе управљања, руковођења, стручне и саветодавне органе, у складу са овим законом, оснивачким актом и општим актом.

Јавна установа обезбеђује заступљеност родитеља у органу управљања тако да представници родитеља одлучују о избору уџбеника и директора установе.

Састав и именовање органа управљања и стручних органа приватна установа уређује општим актом. Приватна установа обезбеђује равноправну заступљеност родитеља у органу управљања тако да представници родитеља одлучују о избору избору уџбеника и директора установе.”

Образложење

Родитељи имају право да учествују у управљању школом у свим аспектима. У те аспекте спадају и избор уџбеника и директора. Њихово мишљење не сме да се заобилази по овим питањима.

А М А Н Д М А Н Х I

У члану 116. после става 5. додаје се став 6, који гласи:

”Представнике родитеља у школском одбору именује Савет родитеља већином гласова свих чланова.”

Ставови 6-15. постају ставови 7-16.

Образложење

Овај амандман се предлаже зарад усаглашавања са амандманом на члан 123.

А М А Н Д М А Н XII

После члана 116, додаје се члан 116а, који гласи:

”Члан 116а

Биографије чланова школског одбора објављују се на интернет презентацији школе установе најкасније петог дана од дана проглашења изборних резултата.”

Образложење

Сви појединци који врше јавну функцију морају да буду познати целој јавности. У овом случају најзаинтересованији су родитељи чија деца иду у школу којом ће управљати чланови школских одбора.

А М А Н Д М А Н XIII

У члану 119, ст. 1, тачка 7) мења се и гласи:

”7) бира директора искључиво на основу конкурса и о томе обавештава јавност;”

Образложење

Руководиоци основних школа могу се бирати само на јавном конкурс који спроводи орган управљања школе. Јавни конкурс који спроводе органи школе спречава страначко запошљавања у школама, као и утицај министарства на цео процес.

А М А Н Д М А Н XIV

У члану 120, ст. 6, после тачке 11), додају се тачке 11а) и 11б), које гласе:

“11а) учествује у предлагању изборних садржаја и даје сагласност на избор уџбеника;

11б) предлаже своје представнике у тим за превенцију вршњачког насиља.”

Образложење

Родитељи имају право да учествују у управљању школом у по питањима вршњачког насиља и избора уџбеника.

А М А Н Д М А Н Х V

Члан 123. мења се и гласи:

“Директор установе бира се на основу јавног конкурса. Конкурс за избор директора расписује орган управљања установе.

Конкурс за избор директора расписује се најраније шест месеци, а најкасније четири месеца пре истека мандата директора.

Пријава на конкурс за избор директора, заједно са потребном документацијом, доставља се школској установи.

У установи у којој се образовно-васпитни рад изводи и на језику националне мањине, орган управљања прибавља мишљење одговарајућег националног савета националне мањине.

Уколико национални савет националне мањине не достави мишљење, у року од 15 дана од пријема захтева, сматра се да је мишљење дато.

Орган управљања образује комисију за избор директора (у даљем тексту: Комисија) која има непаран број чланова и спроводи поступак за избор директора, и то: обраду конкурсне документације, утврђује испуњеност законом прописаних услова за избор директора, обавља интервју са кандидатима и прибавља мишљење васпитно-образовног, наставничког, односно наставничког и педагошког већа о пријављеним кандидатима.

Обавезне чланове Комисије чине по један представник из реда наставника разредне наставе, наставника предметне наставе и ненаставног особља, те представник родитеља којег делегира Савет родитеља.

Мишљење већа из става 6. овог члана даје се на посебној седници којој присуствују сви запослени и који се изјашњавају извештају комисије.

Ближи услови о броју чланова, саставу и начину образовања Комисије уређују се општим актом установе.

Осим утврђивања испуњености услова за избор директора, Комисија оцењује и доказ о резултату стручно-педагошког надзора у раду кандидата (извештај просветног саветника).

Уколико се на конкурс пријавило лице које је претходно обављало дужност директора установе, дужно је да достави резултате стручно-педагошког надзора установе и оцену спољашњег вредновања.

Комисија сачињава извештај о спроведеном поступку за избор директора, који садржи достављену документацију кандидата и потребна мишљења и доставља их органу управљања у року од осам дана од дана завршетка поступка.

Орган управљања, на основу извештаја, сачињава образложену листу свих кандидата који испуњавају услове и предлог за избор директора, које заједно са извештајем Комисије, доставља министру, односно надлежном органу аутономне покрајине, у року од осам дана од дана достављања извештаја Комисије.

Уколико министар, односно надлежни орган аутономне покрајине, утврди да поступак конкурса за избор директора није спроведен у складу са законом, односно да би избор било ког кандидата са листе могао да доведе у питање несметано обављање делатности установе, у року од осам дана доноси решење о поновном расписивању конкурса за избор директора.

Решење министра, односно надлежног органа аутономне покрајине о именовању директора коначно је у управном поступку.

Учесник конкурса има право на судску заштиту у управном спору.

У приватној установи избор директора уређује се општим актом установе.”

Образложење

Руководиоци основних школа могу се бирати искључиво на јавном конкурсима који спроводи орган управљања школе. Јавни конкурс који спроводи органи школе спречава страначко запошљавање у школама. Овлашћења по којима министар именује директора школе је неприхватљиво. Утицај министарства, одн. државе може да се сведе искључиво на контролу изборног процеса и спречавање неправилности које у њему евентуално могу да настану.

А М А Н Д М А Н XVI

У члану 150. после става 8. додају се ставови 9-12, који гласе:

”Лице коме је одузета лиценца може је добити назад уколико постоји судска пресуда да није извршио ни једно дело повреде из чланова 110-112.

Лице коме је враћена лиценца се аутоматски враћа на радно место на коме је било пре одузимања лиценце.

Лице коме је враћена лиценца добија пуну новчану надокнаду за пропуштenu добит за време док је било без лиценце увечано за камату.

Трошкове надокнаде сноси школа у којој је лице било запослено.”

Образложење

Овим амандманом спречава се могућност злоупотребе положаја. У последњих неколико година примећена је пракса да су наставници губили лиценце само на основу покретања кривичног поступка (који је најпечће иницирао директор), иако на крају њихова кривица никада није била доказана. Овим амандманом се спречава таква пракса.

А М А Н Д М А Н XVII

После члана 150. додаје се наслов и члан 150а, који гласи:

”Одузимање лиценце због нечињења
у случају вршњачког насиља

Члан 150а

Лиценца за директора одузима се директору који:

(1) није прописао или примељивао мере, начин и поступак заштите и безбедности деце и ученика за време боравка у установи и свих активности које организује установа, у складу са чл. 110-112. овог Закона;

(2) је пропустио да реагује, или је неадекватно или неблаговремено реаговао у случајевима описаним у чл. 110-112. овог Закона, те је наступила штета, тешка телесна повреда или смрт ученика или запосленог у установи.

Подношење оставке у току поступка за одузимање лиценце, или у току поступака наведених у овом члану, директора не ослобађа одговорности, нити зауставља поступак за одузимање лиценце.”

Образложење

Директор школске установе је најодговорнији за дешавања у њој. Он увек може да реагује брзо и ефикасно. Ако не реагује на вршњачко насиље, он га заправо подстиче. Овим амандманом се подстиче директор да на време уочи предузме мере за спречавање вршњачког насиља.

А М А Н Д М А Н XVIII

У члану 191, став 2. мења се и гласи:

”Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара за прекршај из овог члана казниће се и директор, односно одговорно лице установе.”

Образложење

Директор је најодговорнији за рад школе, те је неопходно да висина казне за њега или њу буде одговарајућа да би деловала као одвраћање.

А М А Н Д М А Н XIX

У члану 194, после става 1. додаје се став 2, који гласи:

”Новчаном казном од 30.000 до 100.000 динара казниће се родитељ, одн. старатељ ако се не одазове позивима установе у складу са чланом 85а овог Закона.”

Образложење

Родитељи не схватају озбиљно позиве установа, када су у питању инциденти у којима њихово дете учествује. Школа, са друге стране, нема други механизам којим би могла да изврши притисак на родитеља да дође до установе и уз сарадњу да покушају решити наведени проблем. Сматрамо да једино претња новчаном казном може уродити плодом у оваквим ситуацијама, с тим да је градирана са већом казном ситуација да се родитељ не одазива позиву установе у случају најтежег прекршаја-вршњачког насиља трећег степена. Сматрамо потребним да се област позивања мора регулисати, нажалост самим законом, јер је нужно дати установама процедуру и у овом делу поступка, а са друге стране и дати им могућност да утичу на немарне родитеље да се јаве установи.

(Образложење је преузето из ”Алексиног закона.”)

А М А Н Д М А Н ХХ

У члану 196. после става 1, додаје се став 2, који гласи:

”Функционер, у смислу ст. 2, чл.113. овог закона, за кога се докаже да је утицао на процес избора директора школске установе и искористи свој положај да би утицао на коначни исход избора директора школе казниће се се новчаном казном у износу од 500.000 до 1.000.000 динара.

Образложење

Овај амандман подноси се ради усклађивања са амандманом IX на члан 113. овог закона.

Душан Павловић
народни посланик ПГ Доста је било